

MIK MAK

EDITIE 09
WINTER
2019

CLUBBLAD VOOR
MIKMAKERS

SCHAAITSEN
MET MIKMAK

ZERO
WASTE
PROJECT

MIKMAKKERSDAG
2019

VIJF HELE GOEDE REDENEN

Waarom je vrienden en vriendinnen
ook lid van MikMak moeten worden:

- 1 **OMDAT JIJ LID
BENT. DUH...**
- 2 **ZE KRIJGEN EEN GAAF
STARTERSPAKKET.**
- 3 **ZE KRIJGEN VIER KEER
PER JAAR HET
MIKMAK-CLUBBLAD.**
- 4 **ZE MOGEN GRATIS NAAR
MIKMAK-EVENTS.**
- 5 **JULLIE ZITTEN GEZELLIG
IN HETZELFDE TEAM!**

Wil jij hier de volgende keer
staan? Stuur dan je leukste
foto in je MikMak-outfit en
vijf vingers in de lucht naar
mikmak@oss.nl!

EN JULLIE MAKEN JE BUURT NATUURLIJK SCHONER!

Waar wacht je nog op? Ga naar www.mikmakkers.nl en meld je vrienden en
vriendinnen aan. Het lidmaatschap is gratis voor kinderen tussen 5 en 12 jaar.

CLUBBLAD VOOR MIKMAKKERS

LEUK OM TE DOEN 4

INTERVIEW 6

MOOIE AFVALBAKKEN 8

DE KRINGLOOP 9

MIKMAKKERSDAG 10

DIEREN IN DE WINTER 12

KORT NIEUWS 13

DE GROOTSTE STOFZUIGER VAN OSS 14

MIKMAKKERS IN ACTIE 16

VRIENDENBOEKJE 18

PUZZEL 20

Dit clubblad is speciaal voor alle leden van MikMak, de club voor kinderen tussen 5 en 12 jaar die de
strijd aangaan met zwerfafval in hun buurt. Lid worden is gratis, kijk op www.mikmakkers.nl.
De volgende uitgave verschijnt in de lente.

Redactie: Texpert • Ontwerp: Circa Twee • Drukwerk: Wihabo • Verspreiding: dePostBode
MikMak is een initiatief van de gemeente Oss • mikmak@oss.nl • tel. 14-0412

LEUK OM TE DOEN!

KOM JE OOK SCHAAITSEN?

Misschien heb je het al gezien: Winterland Oss is weer in het centrum! Kom jij ook schaatsen? De schaatsbaan is er tussen 11 december en 5 januari.

Op www.winterland-oss.nl kun je zien hoe laat je iedere dag kunt schaatsen.

MET Z'N ALLEN MIKMAKKEN

Op maandag 23 december gaan we weer met z'n allen het centrum van Oss schoonmaken. Doe je mee? We verzamelen om half tien bij de kerstboom op de Heuvel. Alle kleine en grote MikMakkers zijn welkom! Na afloop mag je gratis schaatsen en krijg je drinken en wat lekkers.

Wij zorgen voor opruimmaterialen. Neem je wel je MikMak-hesje en -petje mee? Je hoeft je niet op te geven.

Maar zet 23 december wel vast op de kalender. Tot dan! Psst... vanuit MikMak is er geen begeleiding. Nemen jullie zelf een grote MikMakker mee?

Deze zussen hebben een boek geschreven over afval! Daarmee helpen ze mensen die ook minder afval willen maken.

➡ Kijk snel op pagina 6!

VUURWERK OPRUIMEN

Ga jij op 1 januari ook samen met een volwassene vuurwerk van de straat opruimen? Heel goed! Maar pas wel op, want oud vuurwerk kan gevaarlijk zijn.

3 TIPS

- 1 Steek geen vuurwerk aan dat niet is afgegaan. Het kan dan in je hand afgaan. Heel gevaarlijk dus!
- 2 Maak het vuurwerk nat voordat je het in de afvalzak doet. Het kan namelijk nog heel lang warm blijven, zelfs de volgende dag nog.
- 3 Vuurwerkafval kun je in de speciale 'vuurwerkzak' doen die bij dit clubblad zit. Als de zak vol is, kun je hem in de grijze afvalbak thuis doen.

WIST JE DAT...

... van al het vuurwerk 90% weer op de grond valt? Maar 10% verbrandt in de lucht. Extra belangrijk dus om op te ruimen!

... vuurwerkresten schadelijk zijn voor planten en dieren? Daarom moeten ze niet te lang op straat blijven liggen.

STICKERS PLAKKEN!

Heb jij je MikMak-spaarkaart voor de herfst al vol? Stuur dan snel een foto naar mikmak@oss.nl. Dan krijg je een leuke verrassing.

Bij deze MikMak zit een nieuwe winterspaarkaart. Krijg jij 'm weer vol?

Jj, Kane, Dante en Jess hadden hun spaarkaart vol!

ZERO WASTE PROJECT

Nicky en Jessie Kroon zijn twee zussen die de wereld willen redden. Hoe ze dat doen? Sinds 2014 leven ze 'zero waste'. Dat is Engels voor: 'geen afval'. Ze gebruiken daarom geen wegwerpplastic meer, zoals snoepverpakkingen, plastic bekertjes en boterhamzakjes.

Jullie leven zonder wegwerpplastic. Is dat moeilijk?

In het begin wel. Probeer in de supermarkt maar eens koekjes te kopen zonder plastic verpakking. Dat is best lastig. We hebben dus heel goed nagedacht over wat we allemaal moesten veranderen. Nu nemen we bijvoorbeeld een broodtrommel mee in plaats van boterhamzakjes. En we drinken koffie uit een herbruikbare beker.

Wat hebben jullie verder allemaal aangepast?

Heel veel dingen. We kopen bijvoorbeeld alleen fruit en groente die niet verpakt zijn. Pasta en rijst kopen we in heel grote hoeveelheden. Dan is er niet zoveel verpakking nodig. En we gebruiken geen flessen shampoo meer, maar een blok. Dat ziet er een beetje uit als zeep. Daar hoeft geen verpakking omheen.

En die koekjes?

Die bakken we zelf of halen we bij de bakker! Dan hebben we minder verpakkingen. En het is nog lekkerder ook! 😊

Hebben jullie dan helemaal geen afval meer?

Wel nog een klein beetje. We hebben bijvoorbeeld etensresten, zoals de schillen van de aardappelen. Die doen we in onze wormenbak op het balkon. Dan maken de wormen er compost van. En af en toe kopen we eten in een glazen potje. Die potjes kunnen gelukkig hergebruikt worden. O ja, en onze kat maakt natuurlijk ook nog wat afval.

Jullie kat?

Ja, we wonen samen met onze kat: meneer Purlock Holmes. Die heeft natuurlijk kattenbakkorrels nodig. En helaas wordt zijn voer alleen in plastic zakken verkocht. Gelukkig zijn die zakken heel groot, en kan hij er dus lang mee doen. In totaal hebben we per maand één tasje met papier en glas, en per drie maanden één tasje met plastic aan afval.

En wat is jullie belangrijkste doel?

We willen laten zien dat je best zonder afval kunt leven. Zelfs als je de hele dag moet werken of naar school gaat!

ZELF MINDER AFVAL MAKEN?

Wil je zelf ook minder afval maken? Probeer dan deze slimme tips van Jessie en Nicky!

1. Probeer geen plastic dingen te gebruiken die je meteen weggooit. Drink bijvoorbeeld niet meer uit dunne plastic bekertjes, maar uit een herbruikbare beker. Doe je boterhammen in een trommel, in plaats van in boterhamzakjes. En gebruik geen rietjes meer.
2. Vervang je plastic tassen door een stoffen tas. Die gaat namelijk veel langer mee!
3. Ga je weleens mee naar de winkel met papa of mama? Zoek dan eens naar fruit en groente dat niet in een verpakking zit. Of neem van thuis een zakje mee waar je de groente in doet. En mag je een toetje uitzoeken? Kies dan niet allemaal kleine bakjes, maar een grote verpakking voor jullie samen.

Jessie en Nicky houden een blog bij. Daarop geven ze tips en schrijven ze verhalen. Hier vind je het:

www.hetzerowasteproject.nl

In het vorige nummer stond een wedstrijd: ontwerp je eigen afvalbak! Jullie hebben flink je best gedaan! We hebben namelijk een paar hele mooie kleurplaten teruggekregen.

MOOIE AFVALBAKKEN

Proficiat Amy, Jill en Daniël en Rebecca! Van jullie ontwerpen maken we een sticker voor een afvalbak bij jullie in de buurt!

Amy heeft een afvalmonster getekend! Gelukkig kijkt hij heel vrolijk.

Jill heeft een prachtige afvalbak met een tijger erop gemaakt. En door het oranje en het paars valt hij ook nog eens goed op!

Daniël en Rebecca hebben een hele kleurrijke afvalbak gemaakt. Mét een boodschap: "Opruimen op straat kan geen kwaad!"

ORANJE AFVALBAKKEN!

Heb jij ze al gezien? In het centrum van Oss staan nieuwe afvalbakken. Aan de ene kant kun je er plastic in gooien, en aan de andere kant restafval. Handig hè!

Afval scheiden is natuurlijk belangrijk. Het gescheiden afval kan gebruikt worden om weer nieuwe producten van te maken. Eerst kon je alleen thuis afval scheiden, maar nu kan dat dus ook in het centrum. Oranje helden zijn het, net als de oranje leeuwen en leeuwinen van het Nederlands voetbalelftal!

Wat doe jij met je oude clubblad van MikMak? Misschien bewaar je 'm wel, om 'm later nog een keer te lezen. Of je doet 'm in de bak voor oud papier. Maar wat gebeurt er daarna mee? Laten we eens kijken!

VAN OUD CLUBBLAD TOT NIEUW CLUBBLAD

Die producten komen weer in de winkel, waar jij ze kunt kopen. Of ze vallen natuurlijk bij je op de mat, zoals de MikMak!

Heb je je MikMak uit? Dan doe je die in de bak voor oud papier.

Een grote papierwagen komt dat papier ophalen en brengt het naar de fabriek.

In de fabriek wordt het karton van het papier gescheiden.

Van dat pulp worden weer nieuwe papieren producten gemaakt. En daar wordt dan misschien wel een nieuwe MikMak van gemaakt!

Van het papier wordt pulp gemaakt. Dat is een soort papje van stukjes papier en water.

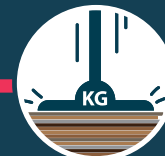
Het papier wordt in een vrachtwagen naar de papierfabriek gebracht.

Van het karton worden bijvoorbeeld nieuwe dozen gemaakt.

Ongeveer 85% van het karton gaat in grote zeecontainers naar het buitenland. De rest blijft in Nederland.

Het karton wordt in grote balen geperst.

Wist je dat...
...als mensen van oud papier nieuw papier maken, er veel minder bomen gekapt hoeven te worden?

Wist je dat...
...je kartonnen drinkpakken niet bij het oud papier mag doen? Daar zit namelijk ook plastic in (aan de binnenkant).

MIKMAKKERSDAG

Op 6 oktober was de jaarlijkse MikMakkersdag, dit keer bij openlucht-theater Hoessenbosch. Het weer was heel slecht, maar toch waren er heel veel kinderen!

Er was van alles te doen, zoals boogschieten, boomklimmen en katapult schieten. Ook hebben jullie allerlei mooie kunstwerken gemaakt met de onderdelen van oude elektrische apparaten. Verder hebben we samen gekeken naar de uitzending van Hou 't schoon, de afvalrace. En je kon je verkleden voor een heuse fotoshoot!

Fleur: "We hebben ook heel veel geleerd. Er gaan bijvoorbeeld ongeveer 10.000 dieren dood door een blikje op de grond! Dat blikje valt namelijk in heel veel stukjes uit elkaar. Daarom is het zo belangrijk dat we het opruimen."

Robin: "We konden heel veel doen. Het boogschieten vond ik het leukste. We konden héél ver schieten!"

Dex: "De dag was super! Het regende hard, maar dat was eigenlijk heel leuk. Nu konden we in de modder spelen! Mag ik de volgende keer weer meedoen?"

Xavi: "De MikMakkersdag was superdepuperleuk! Ik vond het helemaal niet erg dat het regende. Dat was juist heel leuk!"

Benieuwd naar de andere foto's en de aftermovie? Kijk op mikmakkers.nl!

BRR KOUD

In de winter staat bij jullie thuis vast de verwarming aan. En als je naar buiten gaat, doe je een dikke jas aan. Maar vogels, konijnen en egels hebben geen verwarming. En ze kunnen ook niet even naar de winkel om een jas te kopen. Hoe komen zij de koude winter door?

Wintervacht

Sommige dieren krijgen een dikkere vacht, zoals konijnen, schapen en paarden. Die vacht bestaat uit hele lange en stevige haren. Daartussen blijft lucht hangen. En die lucht houdt de warmte vast. Net zoals jouw winterjas eigenlijk!

Lekker laagje vet!

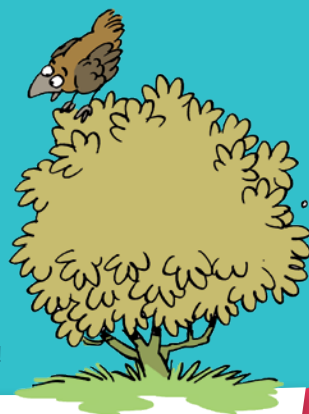
Maar zo'n wintervacht helpt niet als dieren veel in het koude water zijn. IJsberen en zeehonden hebben daarom geen dikke vacht, maar een hele dikke vetlaag. Soms wel vijf centimeter dik!

Winterslaap

Sommige dieren pakken het heel anders aan. Egels en kikkers slapen bijvoorbeeld als het te koud wordt. Ze zoeken een beschut plekje op, en blijven daar de hele winter slapen.

Naar het warme zuiden

En helemaal slim zijn veel vogels. Zij blijven niet in het koude Nederland, maar vliegen naar het zuiden. Daar schijnt het zonnetje wel!

Wist je dat...

...de Noordse Stern een vogel is die wel 30.000 kilometer vliegt? Hij vliegt in de winter helemaal van de Noordpool naar de Zuidpool!

TEST JE EIGEN WINTERVACHT!

Wat heb je nodig?

- Vaseline
- Een stukje stof
- Een bakje met koud water

- Smeer één vinger in met vaseline. Dat is je vetlaag.
- Wikkel een andere vinger in stof. Dat is je wintervacht.
- En laat je derde vinger bloot.

Steek je vingers vervolgens in het koude water. Welke vinger voelt het koudst?

KORT NIEUWS

LINTJES UITGEREIKT!

Op 20 november zijn de kinderlintjes in Oss uitgereikt. Deze kinderlintjes zijn voor kinderen die iets doen voor een goed doel of die vrijwilligerswerk doen. Zoals MikMakken! De volgende MikMakkers kregen daarom een lintje: Colin, Alan, Zerda, Yvo, Sven, Vince en Quinty. Zij houden hun buurt netjes schoon. Gefeliciteerd allemaal! Wij zijn heel trots op alle kleine en grote MikMakkers!

fotograaf: Hans van der Poel

Dit zijn de kanjers met onze burgemeester Wobine!

KNUTSELEN

Wat doe je als het buiten nat, koud en donker is? Knutselen natuurlijk! Met afval bijvoorbeeld.

Kerststerren

- Verzamel wat plastic flesjes waar geen statiegeld op zit.
- Knip de onderkant van de flesjes af (vraag je ouders even om hulp!).
- Prik een gaatje aan de rand en haal daar een lintje doorheen. Zo kun je de ster straks ophangen.
- En versieren maar! Met glitterlijm of verf bijvoorbeeld.

Sneeuwpoppen

- Verzamel lege wc-rolletjes.
- Schilder ze aan de buitenkant wit.
- Knoop halverwege het rolletje een lintje. Dat is de das van de sneeuwpop.
- Teken daaronder drie zwarte puntjes. Dat zijn de knopen in zijn buik.
- En boven het lintje kun je het gezicht van de sneeuwpop tekenen. Lacht jouw sneeuwpop, of steekt hij zijn tong uit?

Psst... op deze manier kun je natuurlijk ook andere poppetjes maken. Wat dacht je van engeltjes, de kerstman of de rendieren?

Superhandig, zo'n Jekko!

JEKKO

Heb jij de Jekko al thuis? Dat is een inzamelbox. Je kunt er oude led- en spaarlampen, lege batterijen en kleine elektrische apparaten in doen. Zo hou je ze mooi gescheiden en kun je ze makkelijk inleveren. Je kunt 'm gratis ophalen bij het Duurzaamheidsplein Oss.

DE GROOTSTE STOFZUIGER VAN OSS

Zwerfafval opruimen met die hele grote stofzuiger: dát leek Ibis wel stoer. Gelukkig mocht het van Antonio.

Misschien heb je Antonio weleens gezien. Vier dagen in de week loopt hij met zijn grote stofzuiger door de stad. Hij ruimt dan al het zwerfafval op dat hij tegenkomt. Hij is dus misschien wel de grootste held van Oss! MikMakker Ibis Sannen wilde hem wel een paar vragen stellen.

IBIS

ANTONIO

Hoeveel jaar ben jij?

Ik ben 63 jaar. Een oude man al hè? Ik deed dit werk al voordat jij geboren was.

Hoeveel tatoeages heb je?

Oeh, dat weet ik niet hoor. Maar wel heel veel. En ik vind ze allemaal mooi. Vooral de zon op mijn voorhoofd. Dat betekent: kracht.

"Hier ben ik dieren aan het redden", zegt Ibis. Want in de struiken liggen héél veel sigarettenpeuken :-)

IBIS

Wat zuig je allemaal op?
Ook kauwgom en glas?

Hoeveel emmers troep passen er in de stofzuiger?

Gebruik je ook weleens de knijper?

Is het bij jou thuis schoon?

Hoe vaak ga je stofzuigen in de stad?

Vind je dit fijn werk om te doen?

ANTONIO

Al het zwerfafval dat ik tegenkom, zuig ik op. Blikjes, flesjes, stukken pizza, hondenpoep, papier... En ook kauwgom en glas. Hele zware dingen gaan niet, zoals ijzer. Maar die ruim ik dan met de hand op.

Een hele container vol. Als er niks meer bij kan, maak ik 'm leeg. En dan begin ik gewoon weer opnieuw.

Ja, die gebruik ik ook. Bijvoorbeeld als iets te groot is. Dan past het niet door de slurf van de stofzuiger.

Niet altijd! Maar meestal wel hoor. Ik vind het wel fijn als alles een beetje opgeruimd is. Net als op straat.

Op maandag, dinsdag, woensdag en donderdag. Dan begin ik al om half zeven. Jij ligt dan nog lekker in je warme bed!

Zeker weten, keileuk zelfs! Weet je waarom? Omdat ik altijd buiten ben. En daar hou ik van. En ik vind het fijn dat ik de stad netjes kan houden. Want afval... daar heb ik een hekel aan. Net als jij!

MIKMAKKERS IN ACTIE!

Jullie hebben de afgelopen maanden
enorm veel opgeruimd. Bedankt!

Dankzij Ceyda zijn de straten
in Oss weer mooi schoon.

Amy, Luca en hun kleine
broertje hebben twee
volle emmers opgeraapt.
Wat veel zeg!

Dankzij Loek ligt er weer
minder zwerfafval op de
grond in Lith.

Hans, Wouter en Karin
hebben samen de straten
mooi schoongemaakt.

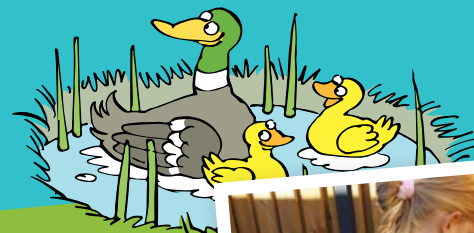
Ook Sjoerd en Daan zijn aan de slag
gegaan. Goed zo!

Loek, Jip en Kaat hebben Lith weer
een stukje schoner gemaakt.

Loek heeft een volle vuilniszak bij elkaar
geraapt. Daar zullen de mensen en dieren
in het park blij mee zijn. Kwaaaaak!

Silver en Summer hebben de berm bij
Lithoijen schoongemaakt. Dat ziet er
een stuk netter uit.

Lotte en Roos hebben op de World
Cleanup Day ook mee opgeruimd.
Goed bezig meiden!

Samen met meneer Gijs hebben veel MikMakkers weer
zwerfafval opgeruimd in het Elzeneindpark. Ie-aaaaah!

KENNISMAKEN MET MIKMAKKERS

WIE BEN IK?

NAAM: FLEUR

LEEFTIJD: 11

WOONPLAATS: BergHem

LATER WORD IK: JUF

MIJN GROOTSTE DROOM: DAT IK KAN VLIEGEN

MIJN FAVORIETE

FILM

LORAX

TV-PROGRAMMA

SISTERS

BOEK

DREADLOCKS en LIPPENSTIFT

DIT EET IK HEEL GRAAG: WRAPS

EN DIT LUST IK ECHT NIET: VIs

HIER BEN IK FAN VAN: LiFe Hacks op YouTube

IK RIJN HET LIEFST SAMEN OP MET:

Kikien Suzanne en Yvaine

HIER HEB IK VOOR HET LAATST OPGERUIMD:

Het Rewt BergHem

AFVAL OP STRAAT VIND IK:

ONBESCHOFT

MIJN HOBBY'S:

BALLET
SCHOUTING
tekenen

DAAROM BEN IK MIKMAKKER:

OMDAT IK GEEN PLASTICSOEP wil

MIJN LIEVELINGSVAK OP SCHOOL:

gym en knutselen

PUZZEL

Als je de letters van de goede antwoorden achter elkaar zet, vind je de oplossing. Weet jij ze? Stuur je oplossing naar mikmak@oss.nl. Uit alle goede antwoorden trekken we één winnaar. Die wint een bezoekje van de vuilniswagen op school!

1. Welke kleur hebben de nieuwe afvalbakken in het centrum?

- H Groen
- E Zwart
- W Oranje
- P Roze

2. Hoe heet de blog van Jessie en Nicky Kroon?

- I Zero Waste Project
- R Weg met afval!
- K Purrlock Holmes
- A Plasticvrij

3. Welk dier is blij met de opruimactie van Loek?

- M Mus
- N Eend
- O Kip
- T Bij

4. Met welke spullen kun je kerstversieringen knutselen?

- L Wc-rolletjes
- P Plastic flesjes
- V Papier
- T Met al deze dingen

5. Na hoeveel keer opruimen is je MikMak-spaarkaart vol?

- G Twee keer
- E Vijf keer
- H Tien keer
- S Vijftig keer

6. Waar was de MikMakkersdag?

- J Bij speeltuin Elckerlyc
- D Bij Theater de Lievekamp
- R Bij Openluchttheater Hoessenbosch
- E Op de kinderboerderij

Dit is de oplossing:

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

De winnaar van het herfstclubblad is:
Sophie van de Bijl, De Evenaar.
De oplossing was: 'Goed gedaan'.